

Waarom een eindejaarspakket?

- Na een lange periode met ziekte, verlies en beperkende maatregelen, is de behoefte in de samenleving groot aan 'samen zijn', aan troost en aan perspectief.
- De behoefte aan perspectief is er in veel diverse sectoren: zoals de detailhandel, de cultuursector en de horeca.
- Zonder extra aandacht met (flankerend) beleid zal de eindejaarsperiode extra zwaar zijn voor alleenstaanden en kwetsbare groepen (jong en oud). Helemaal als versoepelingen onverhoopt niet door kunnen gaan.
- Zonder extra (flankerend) beleid bestaat het risico op illegale/ongewenste samenkomsten met kerst en (vooral) oud en nieuw. Dat legt een grote druk op handhaving en ondermijnt de compliance.

Vooraf: uitgangspunten eindejaarspakket - proces

- De (ruimte) voor samenkomsten aan het einde van het jaar (kerst en oud en nieuw) wordt bepaald door het algemene beleid. Op sommige punten is aanvullende guidance nodig, specifiek voor de eindejaarsperiode.
- Flankerend beleid en no-regret beleid wordt in de steigers gezet. Dat kan los van besluiten over maatregelen.

Verder proces:

- Op 13-11 besluit over vuurwerkverbod.
- Op 17-11 besluiten over strategie afschalen maatregelen icm opschaling handhaving.
- Op 17-11 besluiten over (perspectief op) maatregelen specifiek voor de eindejaarsperiode. Dat betreft groepsgrootte rond kerst en evt ruimte voor activiteiten rond oud en nieuw.
- Aanname is dat besluitvorming over horeca en field labs algemeen is (niet specifiek voor eindejaarsperiode).
- Aanname: huidig extra pakket geldt tot 18-11, daarna weer het oktoberpakket.
- Ontwikkeling blijft onzeker: 17-11 wel forward guidance, maar geen garantie: als de situatie onverhoopt verslechtert, is er geen extra ruimte in eindejaarsperiode (noodrem).
- Vanwege het unieke karakter van deze periode van het jaar (en de duidelijke wens om tijdelijk extra ruimte te bieden), is de routekaart wel richtinggevend, maar niet ~~één-op-één te volgen~~.

Departementaal Vertrouwelijk

Randvoorwaarden en uitgangspunten bij evt maatregelen

- Voorkomen moet worden dat er onacceptabel veel druk op de zorg komt.
- De veiligheid van hulpverleners (vooral bij de jaarwisseling) moet gegarandeerd worden.
- Vanuit maatschappelijk en sociaal-economisch oogpunt is het, indien mogelijk, wenselijk om ruimte te creëren tijdens deze winterfeestdagen.
- Extra aandacht is nodig voor: jongeren en mensen in een kwetsbare positie. Flankerend beleid is nodig, onafhankelijk van maatregelen.
- Aan een tijdelijke versoepeling zitten kosten, in de vorm van extra besmettingen.
- De voorgestelde opties moeten uitvoerbaar zijn (in termen van naleving en handhaving).
- Gedragseffecten worden meegewogen. De behoefte om een viering en elkaar te bezoeken kan groter zijn dan normaal (ook in regio's met een hoge besmettingsgraad). Tijdelijke versoepelingen kunnen de verdere compliance negatief beïnvloeden.
- Perspectief voor de kerst kan op de korte termijn juist ook extra motiverend zijn op gedrag om het besmettingsniveau omlaag te brengen.

Het (kerst)verhaal (uit te werken met NKC)

- In 2020 hebben velen van ons dierbaren verloren. Nog veel meer mensen zijn ziek geworden, soms ernstig ziek. De noodzakelijke maatregelen hakken er in: economisch, maar ook maatschappelijk. Hoe erg is het dat we al zo lang onze ouders niet hebben kunnen knuffelen, of onze kinderen!
- Deze crisis is nog niet ten einde. We hebben het virus er nog niet onder.
- Er is toch enig perspectief: de stevige maatregelen zijn niet voor niets.
- De eindejaarperiode is een tijd van troost, van hoop, van samen. Met aandacht voor mensen die alleen zijn, of kwetsbaar.
- Het doel is om dit te ondersteunen met diverse (maatschappelijke) initiatieven, zoals "aandacht voor elkaar", "één tegen eenzaamheid", winterscholen voor scholieren en #nietalleen.
- Daar hoort ook enige ruimte bij om aan het eind van het jaar een samenzijn toe te staan.
- Die mogelijkheid is er als het virus zich ontwikkelt zoals we nu verwachten (anders helaas noodrem).
- De extra versoepelingen zijn echter helaas alleen voor een beperkt aantal dagen. We hebben het virus er (nog) niet onder.
- We moeten echt nog even volhouden met de maatregelen.
- Op de langere termijn bieden sneltesten en een potentieel vaccin hoop. De ontwikkelingen gaan snel. Er wordt hard gewerkt aan hoe deze ontwikkelingen kunnen worden ingezet om het gewone leven weer een beetje te kunnen hervatten.

Gevraagde besluiten

Voorgestelde besluiten voor deze vakantieperiode (tenzij de situatie onverhoopt verslechtert):

In de week van 11 november:

1. Mogelijk tijdelijk landelijk vuurwerkverbod (separate besluitvorming).
2. Specifieke adviesaanvraag voor het OMT over (ruimte voor en vormgeving van) versoepelingen tijdens de kerst en jaarwisseling (zie onderstaand).
3. Parallel starten/doorgaan met voorbereiding van flankerende maatregelen (volgende twee sheets), voor snelle, integrale besluitvorming na advies OMT.

Voorgestelde inhoud Adviesaanvraag OMT:

Het OMT wordt gevraagd te adviseren over een tijdelijke versoepeling van de geldende maatregelen tijdens de feestdagen:

4. Het voorstel om "thuisbezoek familie en vrienden", als symbool voor een lichtpuntje richting de feestdagen, tijdelijk aan te passen naar maximaal XX personen van een ander huishouden tijdens de dagen rond Kerst (24 t/m 26 december) en oud en nieuw (31 december, 1 januari). (Conform huidige routekaart en behoudens de ontwikkeling van het virus in de komende periode tot aan de feestdagen. De basisregels blijven gelden omtrent thuiswerken, hygiëneregels, regels om afstand te houden en regels voor het vermijden van drukte)
5. Binnen welke randvoorwaarden zijn er mogelijkheden om activiteiten te (laten) organiseren voor jongeren in de leeftijd van **[PM: 13-18?]** in de periode van **[PM periode: twee weken kerstvakantie of alleen oud en nieuw?]**. Toelichting: De reden voor een voorstel dat mogelijk verder gaat dan de huidige routekaart is om juist deze groep perspectief en een uitlaatklep te bieden; gelet op de grote sociale en maatschappelijke impact voor hen en om ongeregelde heden rond de feestdagen te voorkomen waarbij de druk op de handhaving komt te liggen.
6. Welke (dashboard-)indicatoren kunnen behulpzaam zijn om tijdig bovengenoemde verruimingen onder 1 en 2 terug te draaien (noodrem)?

Flankerende maatregelen-1

• Besluitvorming voorzien eind november/begin december, na ontvangst OMT-advies en nader zicht op mogelijke ruimte vanuit epidemiologisch perspectief:

1. Toestaan (eenmalig afwijken van routekaart) van beperkt extra bezoek tijdens de kerstdagen (24-26 december) en de jaarwisseling (nacht van 31 december-1 januari).
2. Tijdens de kerstdagen wordt het dringende advies tijdelijk aangepast voor het maximale aantal mensen dat bij een kerkelijke dienst aanwezig kan zijn [**PM: tot XXX personen**]. Voor zingen en koren wordt niet voorzien in een uitzondering op de geldende dringende adviezen.
3. Lokaal vergunnen van activiteiten voor/door jongeren tijdens de jaarwisseling tot [**PM: max. XXX mensen**], obv voorwaarden van septemberpakket (afstand, hygiëne, registratie en omvang). Dit moet nader uitgewerkt worden met: gemeenten, maatschappelijke organisaties, SZW (crisisbanen tbv crowdcontrol) en VWS.
4. Segmentering in de horeca tijdens de kerstdagen zodat (conform laatste inzichten vanuit onder meer EZK)-familiediners gehost kunnen worden. PM hierover aparte besluitvorming, icm evt afschaling
5. Voor doorstroomlocaties gedurende deze vakantieperiode (pretparken, musea en dierentuinen) wordt het oktoberpakket gevolgd, aangevuld met eventueel venstertijden voor kwetsbare groepen (binnen geldende kaders tav afstand, groep en hygiëne).
6. Tijdens de kerstvakantie evt. leerachterstanden van (kwetsbare) jongeren in een veilige omgeving verkleinen/beperken met het concept van winterscholen.
7. Oproep aan horeca en maatschappelijke organisaties om creatieve thuisarrangementen te organiseren. (waar dat niet al georganiseerd wordt, zoals via de publieke omroep en culturele- en creatieve instellingen).

Overige flankerende maatregelen-2 (sociale steun)

• **Doel:** De impact van alle inperkende maatregelen op het sociaal mentaal welzijn van mensen opvangen door de kracht in de samenleving om dat te verzachten, vanuit de overheid te steunen/aanmoedigen/faciliteren

• **Wat:** Een slogan/ campagne ("je hoeft het niet alleen te doen") waar alle organisaties en individuen hun eigen invulling aan kan geven in één van de drie lijnen:

- Ontmoeting
- Klein gebaar
- Zingeving

• **Hoe:** Campagne, bundeling van verhalen op 'aandacht voor elkaar', ondersteuning van organisaties met kleine campagnes,

• **Wie:** VWS, J&V/aandacht voor elkaar, coalitie NietAlleen, Vrijwilligersorganisaties, partners uit de Nationale Coalitie tegen Eenzaamheid, gemeenten. Aftrap door Koninklijk Huis en bewindspersonen. Specifieke aandacht voor jongeren (ook/juist met chronische ziekte/beperking)

• **Wanneer:** 1^e advent (30 november)/ 1 december

• **Communicatie:**

- Omroepen : omroep Max (thema-avond), EO (niet-alleen tot half december), RTL (Geer en Goor rond december), KRO-NCRV, radio
- Elke organisatie met een eigen campagne onder hetzelfde motto (#Nietalleen met bv een 'kaarsen/lichtjes actie), Campagne één tegen eenzaamheid (november - eind december) onder noemer 'klein gebaar kan het verschil maken' ook voor jongeren
- Websites:
 - Aandachtvoorelkaar als bundeling van verhalen;
 - Eentegeneenzaamheid als bundeling van acties specifiek op eenzaamheid;
 - Coronasteunpunt/ARQ als verwijspunt voor sociaal, mentale, emotionele steun ook voor jongeren en zorgprofessionals.

Toelichting: de feestdagen-1

Gemeenten en veiligheidsregio's :

- Door het gebrek aan buitenlandse reisopties zal de druk op de openbare ruimte in deze periode fors toenemen, met name in natuurgebieden rond stedelijk gebied.

Communicatie:

- Langs diverse communicatiekanalen (bijv. reguliere reclame retail) aandacht vragen om piekdruk te voorkomen.
- Gerichtte communicatie om kwetsbare groepen te bereiken en te includeren, met inzet van gemeenten en maatschappelijke organisaties. (VWS- één tegen eenzaamheid)
- Aansluiten van het thema "feestdagen" op de concrete lopende voorstellen voor stimulering van gewenst gedrag (waaronder de (komende) campagne via social media (#ikdoehetzo).
- Specifieke communicatie als er rond kerst en de jaarwisseling besloten wordt dat er, in zeer beperkte mate, en alleen met inachtneming van de geldende hygiëne- en afstandsvoorschriften, verruiming van sociale contacten met een ander gezin/naaste familie mogelijk is: hoeveel personen, welke situatie en wanneer?
- De besluitvorming rond een mogelijk vuurwerkverbod dit jaar duidelijk koppelen aan de noodzaak om de zorg dit jaar niet nog extra te belasten.

Gedrag bij kerst:

- Voorop staat dat voorzichtigheid geboden is. De reële verwachting onder gedragsdeskundigen is dat mensen elkaar met kerst meer zullen opzoeken. Hoe blijft dat veilig en welk perspectief is er mogelijk. Een positieve benadering van wat wél kan is van groot belang. Voorop staat extra aandacht voor kwetsbare groepen.
- Gebruik van vakantiehuisjes (ook op parken) is mogelijk (vergelijkbaar met de herfstvakantie), met in achtneming van de geldende maatregelen.
- De feestdagen worden meegenomen in de onderzoeken (kwantitatief en kwalitatief) deze maand door het RIVM en publiekscommunicatie bij AZ.

Groepsgrootte bij de kerstdagen:

Vanuit het oogpunt van de virusbestrijding is een balans nodig tussen het vasthouden aan beperkingen enerzijds, en het mentale welzijn van de samenleving anderzijds. Tijdelijke aanpassing groepsgrootte van thuisbezoek op de feestdagen conform beslispunt op sheet 5 over groepsgrootte bij thuisbezoek (vertrekpunt = het oktober-pakket)

OVERIGE OPTIES VOOR DE JAARWISSELING:

- Laat een creatief bureau een alternatieve Nieuwjaarsgroet bedenken, ondersteund met een publiekscampagne.
- Publiekscampagne om de jaarwisseling thuis te vieren en voor de deur (op afstand) de burens gelukkig nieuwjaar te wensen.
- De reeds geplande publiekscampagnes moeten aansluiten op de Corona boodschap en daarmee aangeven wat wel kan en hoe dan te vieren.
- Een alternatief 00.00 uur moment.
- Een actie waarbij sterretjes worden verkocht voor het goede doel, mogelijk de zorg.

Planning en referentiekader:

- Timing van de maatregelen voor de feestdagen is lastig en sterk afhankelijk van zowel de besmettingsgraad als de praktische opties voor invulling/uitrol van nieuwe maatregelen en initiatieven (in de verschillende sectoren, onder burgers en bij de overheden) (altijd te vroeg en te laat).
- Het referentiekader COVID-19 is mede als vertrekpunt genomen voor de opstelling van dit pakket aan maatregelen.

Toelichting: de feestdagen-2 (kerst)

Invulling flankerend beleid (sheet 6), mede via vrijwilligers- maatschappelijke organisaties:

Doelgroepen: er zijn grote groepen mensen die het extra zwaar hebben in de komende periode: eenzame ouderen, jongeren met heel weinig contact, kwetsbare mensen die al een half jaar niet buiten zijn geweest. In de Kerstperiode iets extra's voor hen doen, en daarbij de verspreiding van het virus blijven beperken is de grote uitdaging.

Het voornemen is de start van een campagne, samen met initiatiefnemers uit met maatschappelijke middenveld (Aandacht voor elkaar, één tegen eenzaamheid, #nietalleen).

Belangrijke randvoorwaarde voor dergelijke inzet voor sociaal welzijn vanuit deze organisaties is tijdige duidelijkheid wat er wel mag/welke activiteiten binnen de geldende maatregelen uitvoerbaar zijn

NB : Specifieke aandacht voor jongeren/kinderen in de pleegzorg/instellingen of met gescheiden ouders

Aanvullend hierop (nadere uitwerking loopt):

- Extra ondersteuning voor:
- Voedselbanken;
- Initiatieven in verzorgingstehuizen, buurthuizen & bibliotheken tbv jongeren en bijv. winterscholen;
- Jaarwisseling: **[PM: bioscopen/kaartjes beschikbaar stellen in de kerstvakantie etc?].**

Toelichting: de feestdagen-3 (kerst)

• **Kerken en andere levensbeschouwelijke organisaties:**

- De verwachting is dat de situatie zoals die op dat moment is, bepalend is voor hoe vieringen door kerken worden ingevuld.
- De overheid dient terughoudend te zijn als het gaat om de beperking van de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging. Voor personen die in gemeenschap met anderen hun geloof of levensovertuiging belijden, bestaat een uitzondering op de maatregelen over samenkomsten/groepsgrootte; wel geldt de 1,5 meter afstand.
- Indien het aantal besmettingen niet is afgenomen, zullen kerken en andere religieuze organisaties naar verwachting terughoudend zijn met vieringen (advies aan achterban om aantal bezoekers te maximeren).
- Ontwikkeling routekaart door koepelorganisatie(zie toelichting) om veilig vieringen mogelijk te maken (kan o.m. door spreiding kerkdiensten op een dag).
- Maak gebruik van het aanbod (o.m. initiatief Niet alleen) om ondersteunend te zijn richting kwetsbare groepen en vereenzaming in deze kerstperiode: dit heeft een positieve uitstraling en op kleine schaal (1 op 1) een beperkt risico op virusverspreiding.

• **Onderwijs:**

- Benut de kerstvakantie om (kwetsbare) jongeren in een veilige omgeving hun leerachterstand te verkleinen met de Subsidieregeling inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 (Budget 282 mln. is inmiddels uitgekeerd): Op drie criteria (gedrag, economisch en maatschappelijk) gunstig voor de doelgroep als op deze manier capaciteit/perspectief geleverd kan worden. Risico op virusverspreiding lijkt beperkt.

• **Horeca/(geplaceteerde) Cultuur- en Evenementensector:**

- J&V en EZK werken, in samenwerking met MKB-NL en Koninklijke Horeca Nederland (KHN), aan een plan om segmentering (op basis van risicoprofiel) in de horeca aan te brengen. Daarnaast zijn er aanvullende maatregelen voorgesteld om het risico op besmettingen verder te verkleinen. De focus in deze maatregelen ligt op zelfhandhaving.
- In een aantal field-lab opstellingen zal onderzoek gedaan worden naar de werking van het plan en of het daadwerkelijk veilig is. Als dit het geval is kan het plan breder worden uitgerold en kunnen in eerste instantie restaurants mogelijk weer open.

Retail:

- Retail zet verder in op spreiding in de periode rond de feestdagen (vgl. de slogan "geen piek met Kerst van het Kruidvat"). Openingstijden zijn gemeentelijke taak. Onvoorspelbare drukte is niet altijd te voorkomen.

Musea, pretparken en dierentuinen(doorstroomlocaties):

- Indien mogelijk beperkte openstelling en eventueel venstertijden voor kwetsbare doelgroepen: blijvend sturen door musea en pretparken op capaciteit, groepsgrootte en bezoekersstromen.

Toelichting: de feestdagen-4 (jaarwisseling)

Groepsgrootte tijdens de jaarwisseling:

- **Toepassing van tijdelijke aanpassing groepsgrootte obv de risiconiveaus (zoals op sheet 5 voorgesteld)**
- **Bij de jaarwisseling zijn aanvullend dringende adviezen wenselijk tav groepsgrootte in de openbare ruimte als no regret-maatregel.**

Gedrag bij de jaarwisseling:

- De kans is reëel dat de jaarwisseling een extra uitlaatklep vormt voor een beperkte groep (vanwege de geldende beperkingen) met extra kans op escalatie en (vuurwerk)letsel.
- Als alternatief kunnen er activiteiten voor/door jongeren zijn tijdens de jaarwisseling tot max. XXX mensen, met inachtneming van de voorwaarden van oktoberpakket (afstand, hygiëne, registratie en omvang). (vergt nadere uitwerking met in ieder geval gemeenten, maatschappelijke organisaties, SZW (crowdcontrol, crisisbanen) en VWS).
- Belangrijkste afweging is of extra zorgcapaciteit, regionaal en landelijk, de mogelijke extra toeloop aan zal kunnen, in combinatie met huidige oplopende druk door corona. Tijdens een "gewone" jaarwisseling gaat het om 400 vuurwerkslachtoffers en 250 alcoholvergiftigingen + 1100 behandelingen bij huisartsenposten (informatie van Veiligheid-nl).
- Het is een reële verwachting dat mensen meer reizen en zich in de openbare ruimte begeven. Een alternatief hiervoor is nog niet voor handen. De mogelijke opties moeten worden bekeken op basis van de risiconiveaus in de routekaart.
- Alcoholverbruik en -verkoop is een specifiek aandachtspunt bij de jaarwisseling, indien het oktober-pakket van toepassing is.
- Aanvullend op de lopende voorbereidingen t.a.v. de jaarwisseling inzetten op gedragsbeïnvloeding tbv beperken van extra reisbewegingen en contactmomenten.
- Regulering vuurwerk-alternatieven (carbid) via VR's/gemeenten (lokaal maatwerk).

Beleidsopties voor de verschillende sectoren:

Horeca/(geplaceerde) Cultuur- en Evenementensector (Jaarwisseling):

- J&V en EZK werken, in samenwerking met MKB-NL en Koninklijke Horeca Nederland (KHN), aan een plan om segmentering (op basis van risicoprofiel) in de horeca aan te brengen. Daarnaast zijn er aanvullende maatregelen voorgesteld om het risico op besmettingen verder te verkleinen. De focus in deze maatregelen ligt op zelfhandhaving.
- In een aantal field-lab opstellingen zal onderzoek gedaan worden naar de werking van het plan en of het daadwerkelijk veilig is. Als dit het geval is kan het plan breder worden uitgerold en kunnen in eerste instantie restaurants mogelijk weer open.
- Uitgaande van het risiconiveau 'zeer ernstig' tijdens de jaarwisseling, is het openen van restaurants -in achtneming van het bovenstaande- dus realistisch. Hierbij zouden de op dat moment geldende restricties voor openingstijden moeten gelden.
- Op het moment dat het risiconiveau wordt afgeschaald, zal moeten worden bezien hoe horeca open kan zijn op oudjaarsavond en tijdens de jaarwisseling. Immers geldt bij verder afschalen van de maatregelen een openstelling voor alle horeca.

OV/verkeer:

Bij de jaarwisseling stopt de dienstregeling grotendeels om 20 uur. Eerder stoppen vormt waarschijnlijk een extra verspreidingsrisico. Het advies is om dit niet verder te beperken.

Toelichting: de feestdagen-planning

- DOC 11 november: tweede bespreking
- ACC 12 november: tweede bespreking
- MCC 13 november: eerste bespreking
- VB 16 november
- Besluitvorming MCC 17 november